

कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांमार्फत रास्तभाव
दुकानदारांकडून वसूल केल्या जाणाऱ्या बाजार फी
व देखरेख फी च्या रकमेची प्रतिपुर्तीच्या धोरणामधून
रास्तभाव दुकानदारांना वगळण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,
शासन निर्णय, क्रमांक: कृबास-१४१५/प्र.क्र.८४/नापु २१
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक : ३१ ऑगस्ट, २०१६

संदर्भ: शासन निर्णय, क्र. साविद्य-१०९२/प्र.क्र. ६३६९/नापु २८, दि. २४/०४/१९९२.

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न बाजार समिती (विनियमन) कायदा, १९६३ मधील तरतूदीनुसार कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या कार्यक्षेत्रात कृषी उत्पादनाची, खरेदी-विक्री करणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीस मार्केट परवाना काढावा लागतो व कृषी उत्पादनाची खरेदी करणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीस, शासनाने विहीत केलेल्या दराने मार्केट फी व सुपरव्हीजन कॉस्टचा भरणा करावा लागतो. सन १९९२ पुर्वी धान्य गोदामातून शासनातर्फे खरेदी केलेल्या धान्यावर मार्केट फी व सुपरव्हीजन फी रास्तभाव दुकानदार भरत असे व त्याची प्रतीपुर्ती शासन करत असे. कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे अशा व्यवहारावर सरळ नियंत्रण राहू शकत नसल्याने, सन १९९२ पासून संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये रास्तभाव दुकानदारांनी सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेसाठी खरेदी केलेल्या धान्यासाठी, कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांना मार्केट फी व सुपरव्हीजन फी, शासन थेट अदा करते आहे.

महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ या अधिनियमातील तरतूदीनुसार बाजार फी वसूलीसाठी बाजार क्षेत्रात खरेदीदाराकडून खरेदी होणे अभिप्रेत आहे. परंतु, रास्तभाव दुकानदार हा खरेदीदार म्हणून कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या कार्यक्षेत्रात प्रत्यक्षरित्या कोणत्याही प्रकारे खरेदी-विक्रीचा व्यवहार करीत नसल्याने, यापुढे रास्तभाव दुकानदारांनी कृषी उत्पन्न बाजार समितीस बाजार फी व देखरेख फी ची प्रतिपुर्ती करण्यात येऊ नये, असा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय:-

सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत विविध योजनांमार्फत गरीब व गरजू कुटुंबांना अन्नधान्य नियतनाद्वारे उपलब्ध करून देण्यात येते. राज्य शासनाकडून मंजूर झालेले अन्नधान्याचे नियतन भारतीय अन्न महामंडळ यांच्याकडून उचल केले जाते व जिल्ह्यातील निविदेअंती निवड झालेल्या अन्नधान्य वाहतूक कंत्राटदारामार्फत राज्य शासनाच्या गोदामापासून ते रास्तभाव दुकानापर्यंत पोहोचविले जाते व रास्तभाव दुकानदार सदर धान्य शासनाच्या विविध योजनेनुसार लाभार्थ्यांना वाटप करतात. यामध्ये रास्तभाव दुकानदाराकडून कोणत्याही प्रकारे खरेदी-विक्रीचा व्यवहार होत

नसल्याने, तसेच रास्तभाव दुकानदार विकत असलेल्या मालाची बाजार फी शासनाकडून पूर्वीच अदा करण्यात येते. त्यामुळे आधीच बाजार फी आकारलेली असताना त्यावर पुन्हा बाजार फी उक्त अधिनियमानुसार आकारता येणार नसल्याने. यापुढे कृषी उत्पन्न व बाजार समिती यांना, रास्तभाव दुकानात झालेल्या व्यवहारावर बाजार फी व देखरेख फी आकारता येणार नाही.

त्यामुळे संदर्भाधीन शासन निर्णय अधिक्रमित करुन, कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांमार्फत रास्तभाव दुकानदारांकडून वसूल केल्या जाणाऱ्या बाजार फी व देखरेख फी च्या रकमेची प्रतिपूर्ती करण्याच्या धोरणामधून रास्तभाव दुकानदारांना वगळण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. यापुढे कृषी उत्पन्न बाजार समिती यांना रास्तभाव दुकानात झालेल्या व्यवहारावर देखरेख फी अनुज्ञेय राहणार नाही.

२. सदर शासन निर्णय सहकार पणन विपणन व वस्त्रोद्योग विभाग तसेच वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक अनुक्रमे ९/२०१६/११स, दि.२०/०५/२०१६ व ५९०/व्यय-४, दि.३१/०८/२०१६ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून, त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०१६०८३११५०३१३४६०६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सतीश सुपे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. सर्व विभागीय आयुक्त.
२. सर्व जिल्हाधिकारी (जिल्हाधिकारी, मुंबई वगळता)
३. नियंत्रक शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई.
४. वित्तीय सल्लागार व उप सचिव, अनापुवग्रास विभाग.
५. संचालक, नागरी पुरवठा (गो/वा), मुंबई.
६. सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी.
७. सर्व अन्नधान्य वितरण अधिकारी.
८. सर्व तहसिलदार.
९. सहकार व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. पणन, संचालक, महाराष्ट्र राज्य.
११. निवडनस्ती, नापु २१